



IZBA RZEMIOSŁA I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI POMORZA ŚRODKOWEGO W SŁUPSKU

76-200 Słupsk ul. Kowalska 1

2aJ.1

STANOWISKO ŚRODKOWOPOMORSKIEGO RZEMIOSŁA W SPRAWIE PROJEKTOWANYCH ZMIAN W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości Pomorza Środkowego w Słupsku analizując kierunki zmian w kształceniu zawodowym proponowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej z racji swego ustawowego udziału w tworzeniu wykwalifikowanych kadr dla gospodarki, uznaje za swój obowiązek zajęcie stanowiska do proponowanych rozwiązań systemowych w tym zakresie.

Aktualnie na terenie Pomorza Środkowego ponad 870 zakładów rzemieślniczych zrzeszonych dobrowolnie w organizacjach rzemiosła kształci praktycznie ok. 2600 młodocianych pracowników, którzy w ramach trzyletniej edukacji powiązanej z kształceniem teoretycznym w zasadniczych szkołach zawodowych w efekcie zdobywają zawód potwierdzony egzaminem, w wyniku którego otrzymują świadectwo czeladnicze.

Ucząc zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy uprawnionych do szkolenia uczniów tzn. pod kierunkiem osób ze stosownymi uprawnieniami merytorycznymi i pedagogicznymi, równoważymy zadania, które musiałyby być wykonywane przez co najmniej kilka centrów kształcenia praktycznego, a które należałoby w tym celu utworzyć.

Pomijając koszty finansowe i organizacyjne tworzenia tych centrów, kształcenie w zakładach pracy cechuje się indywidualizacją nauczania oraz nauczaniem w pełnym zakresie zawodu, co ma zasadnicze znaczenie w późniejszej pracy absolwenta szkoły zawodowej w szczególności w sektorze usług.

To, że absolwenci kształcenia zawodowego w rzemiośle są dobrze przygotowani do pracy potwierdzają przede wszystkim pracodawcy zatrudniający absolwentów szkół zawodowych, a także opinie zagranicznych organizacji samorządu gospodarczego i pracodawców. Dowodem na to jest uznawalność w krajach UE świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich wydawanych przez izby rzemieślnicze, również w przeszłości przed akcesją Polski do UE.

Ustawowe zadania w zakresie oświaty zawodowej, wynikające z Ustawy o rzemiośle z dn. 22 marca 1989r, a dotyczące praktycznego kształcenia młodocianych pracowników w zakładach pracy oraz przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych w oparciu o pracodawców w ramach struktur organizacyjnych rzemiosła, podlegają systematycznemu doskonaleniu, poprawie jakości kształcenia i egzaminowania



Nr 11/17/2007/209

Sekretariat
Tel. +48 59/842 60 04
Fax. + 48 59/ 842 64 09

Prezes Zarządu
Dyrektor
Tel.59/842 60 04 w.31

Wydział Oświaty
i Kwalifikacji Zawodowych
Tel.59/842 60 04 w. 33 lub 34

Księgowość,
Gl. spec/ds. podatkowych
Tel.59/842 60 04 w.37

Biurowo Rachunkowe
Tel.59/842 60 04 w.38

Internet:
www.izba-rzemioslupsk.pl

e-mail:
biuro@izba-rzemioslupsk.pl

NIP 839-000-78-75

Konto:
PEKAO S.A. I O/SŁUPSK
06124037701111000040680545

w ujednoczonym systemie.

Nie polemizujemy z kierunkami zmian proponowanymi przez MEN, które zawarte są w hasłach: „Kształcenie zawodowe na potrzeby gospodarki i rynku pracy”, „Szkoła zawodowa- szkołą pozytywnego wyboru”, czy „Zapewnienie możliwości w kształceniu zawodowym zapoznania się z rzeczywistymi warunkami pracy”, lecz krytycznie odnosimy się do sposobów realizacji tych celów, które zostały zaprezentowane przez przedstawicieli MEN w trakcie konferencji w dn. 18 stycznia br. w Gdańsku nt. „Kierunków zmian w kształceniu zawodowym oraz kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej”.

- negatywnie oceniamy podział czasu, jaki przewiduje się w zakładanych zmianach na realizację programu praktycznej nauki zawodu w stosunku do ilości czasu przeznaczanego na kształcenie ogólne

Wg założeń praktyczna nauka zawodu ma obejmować nie mniej niż 60% czasu kształcenia zawodowego, co w rezultacie w stosunku do ogólnej ilości godzin wyniesie ok. 35-40%. Jest to więc zmniejszenie czasu przeznaczanego na praktyczną naukę zawodu w stosunku do obecnie obowiązujących podziałów o ok. 20-25%.

Aktualnie praktyczna nauka zawodu stanowi ok. 60% czasu w stosunku do całkowitej ilości godzin przewidzianych programem nauczania w ZSZ. Przekłada to się na dwa dni w tygodniu praktycznej nauki zawodu w I roku nauki, dwa dni w II roku nauki i trzy dni w III roku nauki.

Wg pracodawców zajmujących się kształceniem praktycznym w zakładach pracy dla dobrego przygotowania absolwenta zasadniczej szkoły zawodowej do przyszłej pracy w określonym zawodzie, jest to już minimalny czasookres kształcenia praktycznego, którego nie należy zmniejszać. Jak można zrealizować lepiej przytoczone wcześniej cele kształcenia zawodowego zmniejszając jednocześnie czas na to przeznaczony.

Absolwent gimnazjum wybierając ścieżkę edukacyjną w postaci nauki zawodu w ramach zasadniczej szkoły zawodowej, świadomie podejmuje decyzję, iż gros jego kształcenia polegać będzie na nabyciu umiejętności praktycznych, które później wykorzysta w pracy zawodowej.

Świadomie również rezygnuje z rozszerzonego kształcenia ogólnego, które ewentualnie będzie mógł uzupełnić w szkołach dla dorosłych w ramach drożności systemu edukacyjnego.

Problemem jest niezbyt dobrze funkcjonujący system orientacji zawodowej dla uczniów gimnazjum i ich rodziców, który powoduje rotację w ramach szkół ponadgimnazjalnych.

Wśród absolwentów gimnazjum jest część młodzieży, która deklaruje chęć nauzenia się zawodu bez konieczności kształcenia ogólnego na poziomie rozszerzonym (jak w liceum czy technikum), a więc wbrew temu co proponuje MEN, dlatego dla tej młodzieży również należy zapewnić ofertę edukacyjną.

- proponowane przez MEN rozwiązania dotyczące podziału czasu na kształcenie ogólne i zawodowe w ZSZ budzą uzasadnione wątpliwości formalne również dlatego, że decyzje o rozkładzie godzin i zachowania właściwych proporcji czasu przeznaczanego na naukę praktyczną i teoretyczną pozostawia się dyrektorowi szkoły.

Może to skutkować w praktyce dużą swobodą i rozbieżnością między poszczególnymi szkołami w kwestii ustalania programów nauczania w obrębie tego samego zawodu.

Właściwym byłoby jednolite określenie dla każdego zawodu podziału czasowego na kształcenie ogólne i zawodowe. Ma to zasadnicze znaczenie przy ustalaniu wymogów egzaminacyjnych w jednolitym systemie egzaminacyjnym.

- w koncepcjach MEN dotyczących modernizacji systemu kształcenia zawodowego znacząco pomniejsza się rolę pracodawców, a tym bardziej organizacji pracodawców zarówno w procesie organizacji nauki zawodu jak i przeprowadzania kończących naukę zawodu egzaminów kwalifikacyjnych.

Tymczasem w Regionie Pomorza Środkowego w ramach struktur organizacyjnych rzemiosła kształcimy w zakładach rzemieślniczych ponad 2600 młodocianych pracowników we współpracy z zasadniczymi szkołami zawodowymi. Nadzór nad procesem kształcenia sprawują organizacje rzemiosła, tj. Cechy Rzemiosł i Izba Rzemieślnicza w oparciu o państwowe uregulowania prawne jak i ujednoczone wewnętrzne zarządzenia Związku Rzemiosła Polskiego. W skali roku Komisje egzaminacyjne działające przy Izbie Rzemieślniczej w Słupsku przeprowadzają dla ponad 790 młodocianych pracowników egzaminy kwalifikacyjne z nadaniem tytułu czeladnika. Komisje te działają w oparciu o Rozporządzenie MEN z dnia 12 października 2005r w sprawie egzaminów na tytuły czeladnika i mistrza w zawodzie przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych.

Komisje, w których zasiadają pracodawcy z odpowiednim wykształceniem i kwalifikacjami zawodowymi oraz pedagogicznymi, pracują w oparciu o standardy egzaminacyjne i ujednoczoną procedurę egzaminacyjną dotyczącą komisji egzaminacyjnych przy wszystkich izbach rzemieślniczych.

Odnotowujemy średni procent zdawalności egzaminów kwalifikacyjnych na poziomie 89%. Uznajemy, że kształcenie i egzaminowanie w rzemiośle jest dobrą, sprawdzoną, nowoczesną, ale i opartą na tradycjach formą kształcenia, która podlega stałemu doskonaleniu i poprawie jakości kształcenia, dlatego powinna być postrzegana jako ważny element w systemie kształcenia zawodowego w Polsce.

Ważnym argumentem jest również fakt, iż w skali kraju w ponad 26340 zakładach rzemieślniczych kształcą się praktycznie 94300 młodocianych pracowników bez ponoszenia kosztów przez budżet Państwa, co jest przeciwieństwem do formuły kształcenia w CKP, CKU, a także zakładanych kosztów proponowanej przez MEN modernizacji systemu na kwotę co najmniej 110 mln złotych.

Propozycje MEN z czasem zmieniają system potwierdzania kwalifikacji zawodowych z formuły „w pełnym zawodzie” do potwierdzania wyodrębnionych kwalifikacji, co oznacza kilkukrotne zwiększenie liczby egzaminów, do których w procesie nauki będzie miał przystąpić uczeń. Wiąże się to z ponoszeniem kosztów tych częściowych egzaminów nie tylko przez budżet Państwa, ale także pracodawców, bowiem obecnie pracodawcy płacą za egzamin zawodowy swoich absolwentów i to nie tylko w Izbie Rzemieślniczej, ale także w Okręgowych Komisjach Egzaminacyjnych. W tej kwestii uważamy, że wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w programach kształcenia zawodowego jest zasadne, jednakże kształcenie modułowe należy wprowadzać przede wszystkim na etapie ponad początkowego kształcenia zawodowego, czyli w ramach kształcenia ustawicznego- doskonalenia i przekwalifikowania. Programy modułowe nie sprawdzają się w początkowym kształceniu zawodowym, bowiem nie można ich realizować w zakładzie: teoria w szkole, praktyka u pracodawcy. Sugerowana więc dominacja kształcenia w szkołach zawodowych w oparciu o programy modułowe w efekcie spowoduje jeszcze większe odsunięcie nauki zawodu od pracodawcy oraz wpłynie na osłabienie mobilności i jakości przygotowania absolwentów szkół do wykonywania zawodu. Udział zakładów pracy w procesie realizacji programu praktycznej nauki zawodu ograniczonej na podstawie umowy o pracę jest możliwy jedynie przy zachowaniu programów przedmiotowych.

- jednocześnie należy stwierdzić, że sieć organizacji rzemiosła jest jedyną, spośród innych organizacji pracodawców, która w kwestii szkolenia uczniów w zakładach rzemieślniczych jak i przeprowadzania egzaminów czeladniczych ma zarówno wielowiekowe doświadczenia, jak też stosowne regulacje prawne przypisujące jej rolę związaną z zapewnieniem jakości szkolenia zawodowego i potwierdzania kwalifikacji zawodowych w rzemiośle.

System egzaminów czeladniczych i mistrzowskich oparty jest na idei doskonalenia umiejętności zawodowych poprzez nabywanie kwalifikacji zawodowych (wiedza zawodowa i praktyka) w procesie pracy. Jest to efekt działalności organizacji rzemiosła na przestrzeni wielu lat i w warunkach różnych systemów ustrojowych, społecznych, prawnych, gospodarczych i ekonomicznych.

Działalność ta realizowana jest przy akceptacji resortu edukacji, uznającego potrzebę zachowania rozwiązań, ukształtowanych w sposób naturalny w wyniku zmian kulturowych i społecznych. Efektem tej działalności jest m.in. fakt przyjęcia rzemiosła polskiego (ZRP) do Europejskiej Unii Rzemiosła Małych i Średnich Przedsiębiorstw (UEAPME), co pozwala organizacji rzemiosła na aktywne uczestnictwo w procesie konsultacji propozycji rozwiązań oraz kierunków zmian, mających na celu integrację europejską i wzrost gospodarczy poprzez poprawę jakości kadr.

Od 2005r Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości Pomorza Środkowego w Słupsku działa w strukturach Parlamentu Hanzeatyckiego zrzeszającego organizacje rzemiosła oraz małych i średnich przedsiębiorstw w Rejonie Morza Bałtyckiego, w którym MŚP to ponad 98% wszystkich przedsiębiorstw.

Jednym z priorytetowych zadań tej Organizacji jest rozwijanie i doskonalenie systemu kształcenia zawodowego w oparciu o organizacje zrzeszające pracodawców i zawodowe szkolnictwo wyższe w celu przygotowywania wykwalifikowanych kadr dla MŚP poprzez wyrównywanie i podnoszenie jakości kształcenia zawodowego oraz wzajemnego uznawania tytułów kwalifikacyjnych.

- w propozycjach MEN modernizujących system kształcenia zawodowego w Polsce odnotowujemy również pozytywne rozwiązania takie jak:

- przyjęcie trzyletniego okresu we wszystkich zawodach przewidzianych do kształcenia w zasadniczej szkole zawodowej,
- uznanie, iż o kwalifikacjach zawodowych absolwenta szkoły zawodowej stanowi złożony egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, natomiast świadectwo ukończenia szkoły określa jedynie poziom wykształcenia
- zwiększenie skuteczności poradnictwa edukacyjno- zawodowego z uwzględnieniem kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych

Te postulaty ze szczególnym wskazaniem na rozwiązanie problemu poradnictwa zawodowego w gimnazjach, jako w pełni uzasadnione były wcześniej sugerowane przez rzemiosło resortowi edukacji do rozwiązania.

Reasumując powyższe, krytycznie odnosimy się do proponowanych przez MEN kierunków zmian w systemie kształcenia zawodowego, uważamy, że nie idą one w dobrym kierunku, szkodzą i wypaczają formy kształcenia zawodowego, a w przyszłości negatywnie wpłyną na rozwój gospodarczy i nie poprawią sytuacji na rynku pracy.

Konferencja regionalna na temat kształcenia zawodowego, która odbyła się 18 stycznia br. w Gdańsku nie do końca spełniła funkcję konsultacji społecznych, bowiem wypracowane wnioski w ramach dyskusji panelowych nie zostały zaprezentowane ogółowi uczestników, co może sprawiać wrażenie braku innych koncepcji i rozwiązań w omawianych sprawach.

Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości Pomorza Środkowego w Słupsku jako organizacja samorządu gospodarczego na Pomorzu Środkowym oczekuje poważnego potraktowania przedkładanych koncepcji i rozwiązań w rozważanych zmianach w systemie kształcenia zawodowego tym bardziej, że w skali kraju rzemiosło reprezentuje ponad 300-tysięczną rzeszę pracodawców i pracowników o znaczącym potencjale gospodarczym.